

ØSTBIRK OG VESTBIRK

Helhedsplan

HØRSENS KOMMUNE
TEKNIK OG MILJØ

Horsens Kommunes Vision

Byrådet har vedtaget en række visioner for kommunens indsats på forskellige områder. Det er ikke alle punkterne, der er relevante for denne plan, men følgende er, og er noget af grundlaget for helhedsplanen:

Horsens - oplevelser i mange farver

- Vi er et levende samfund med høj puls og satser på spændende og kreative bymiljøer af høj arkitektonisk kvalitet samt et attraktivt handelsliv.
- Vi har sunde, fysisk aktive borgere og byrum og natur, der indbyder til fysisk aktivitet.
- Vi er "superliga" i flere idrætsgrene – i såvel bredde som elite.

Horsens - et dynamisk og kreativt kraftcenter

- Vi skaber optimale muligheder for bosætning, vækst og dynamik.
- Vi er ildsjæle, og sammen gør vi det umulige muligt. Vi løfter i flok.
- Vi har en aktiv miljøpolitik baseret på bæredygtighed og med fokus på kommunens natur og rekreative områder.

Horsens - en moderne velfærdskommune

- Vi har en høj kvalitet i vores service til borgerne – fra børnepasning til uddannelse og ældreomsorg.
- Vi skaber resultater - og vores styrke er helhed, respekt, resultat og kvalitet. Vi understøtter innovation og udvikling.
- Vi har plads til udfoldelse, og skaber rum for høj livskvalitet og sundhed for alle borgere. Vi har et betydeligt socialt engagement, samtidig med at vi forventer, at alle bidrager aktivt.
- Vi bygger vores kommunale indsats på et tæt samspil med borgere, lokale ildsjæle, organisationer, foreninger og erhvervsliv.

Visionen kan ses i sin helhed på Horsens Kommunes hjemmeside: www.horsens.dk.

Bosætningsstrategi

Byrådet har vedtaget Bosætningsstrategi 2011-13. Strategiens mål er at øge den i forvejen store tilvækst, der er af tilflyttere til Horsens Kommune. Strategien beskriver en række pejlemærker med tilhørende indsatsområder. En del af pejlemærkerne er særlig rettet mod markedsføring i forhold til mulige tilflyttere eller andre emner, som ikke har betydning for denne plan, men følgende er indarbejdet i helhedsplanen:

Differentieret udbud af boliger

- Der skal sikres en forskellighed i udbuddet af boliggrunde mht. geografi, attraktion, størrelser, og anvendelse. Ved siden af de traditionelle parcelhusgrunde, skal der arbejdes for at tilvejebringe særligt attraktive områder, tætte villaområder, naturudstykningsgrunde, flere jordbrugsparceller i udvalgte landsbyer og områder til eksperimenterende boformer.
- Der skal arbejdes for en bredere vifte af boligmuligheder i de enkelte byområder, så der kan skabes cirkulation i boligmassen og i højere grad gøre det muligt at leve i det samme lokalområde i forskellige livsfaser- og situationer.
- Identiteten i de enkelte byer og byområder skal styrkes for at højne deres attraktionsværdi og øge beboernes tilhørsforhold til stedet.
- Naturherlighederne og tilgængeligheden til dem skal forbedres, udbygges og kobles sammen, så så både de enkelte byområders attraktionsværdi og befolkningens sundhedstilstand øges.

Bosætningsstrategien kan ses i sin helhed på Horsens Kommunes hjemmeside: www.horsens.dk.

Afgørelse om Miljøvurdering

Planforslaget er omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer, lov nr. 316 af 05.05.2004 med senere ændringer. Loven medfører, at der skal foretages miljøvurdering af planer og programmer, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Teknik og Miljø har foretaget en indledende screening af området og vurderet, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøvurdering.

Planen omfatter ingen af de i bilag 3 og 4, lov om miljøvurdering af planer og programmer, omtalte anlæg.

Planen er ikke juridisk bindende, men er udarbejdet som et værktøj til at danne sig et overblik over mål og udfordringer i Østbirk og Vestbirk. Planen udstikker således ingen lovmæssige retningslinjer. Det er desuden helt uvist i hvilket omfang de beskrevne ideer og retningslinjer får for de fremtidige forhold, og i hvilket omfang de i givet fald vil få på miljøet.

Planen er ikke i modstrid med gældende planer (kommuneplan og lokalplaner) der er for området og Horsens Kommune har vurderet, at Helhedsplanen ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, idet den ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Afgørelsen heraf er truffet med hjemmel i lovens § 3, stk. 1 nr. 3.

Offentliggørelse

For at give borgerne i Horsens Kommune lejlighed til at sætte sig ind i indholdet i forslag til Helhedsplan bliver Helhedsplanen offentligt fremlagt i 8 uger.

Helhedsplanen har været fremlagt i høring fra den 5. november 2014 til den 1. februar 2015. I denne periode kom der 7 høringssvar, som gav anledning til flere mindre ændringer af planen.

Helhedsplanen er godkendt i Horsens Byråd den 28. april 2015.

Indholdsfortegnelse

Horsens Kommunes Vision	2
Bosætningsstrategi	2
Offentliggørelse	3
Afgørelse om miljøvurdering	3
Indledning	7
Et historisk tilbageblik	9
Befolkning, offentlig/privat service og kulturelle tilbud	13
Byen	22
Forskønnelse	27
Det grønne	33
Stier	36
Kollektiv trafik	40

Indledning

Baggrund for planen

Byrådet i Horsens Kommune har tidligere bestemt, at der skal udarbejdes helhedsplaner for kommunens mellembyer: Hovedgård, Gedved, Søvind, Østbirk, Hatting, Hansted-Egebjerg, Sdr. Vissing, Lund og Nim.

Helhedsplanen for Østbirk og Vestbirk er blevet til i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe, som har bidraget med oplysninger, synspunkter og forbedringsforslag.

Planens formål

En helhedsplan er en uformel plan og er som sådan ikke juridisk bindende. Planen er udarbejdet for at danne et overblik over forskellige potentialer og problemstillinger i Østbirk og Vestbirk og skal fungere som rettesnor for kommende initiativer og projekter.

Planen beskriver eksisterende forhold i byen: privat og offentlig service, fritidstilbud, trafikale forhold, bevaringsinteresser, rekreative forhold, byudvikling m.v. Under de forskellige emner er formuleret eventuelle problemstillinger og hvilke forbedringer/initiativer, der kan foretages og/eller indarbejdes i fremtidige planer og projekter.

Det er planens formål, at

- indarbejde hensigterne i "Vision for Horsens Kommune" og "Bosætningsstrategi 2011-2013"
- skabe et overordnet billede af de eksisterende forhold i Østbirk og Vestbirk med hensyn til trafik, bosætning, rekreative tilbud, offentlig og privat service samt bevaringsinteresser
- formulere retningslinjer for en ønsket fremtidig udvikling
- belyse mulighederne for byudvikling og byomdannelse.

Arbejdsgruppen

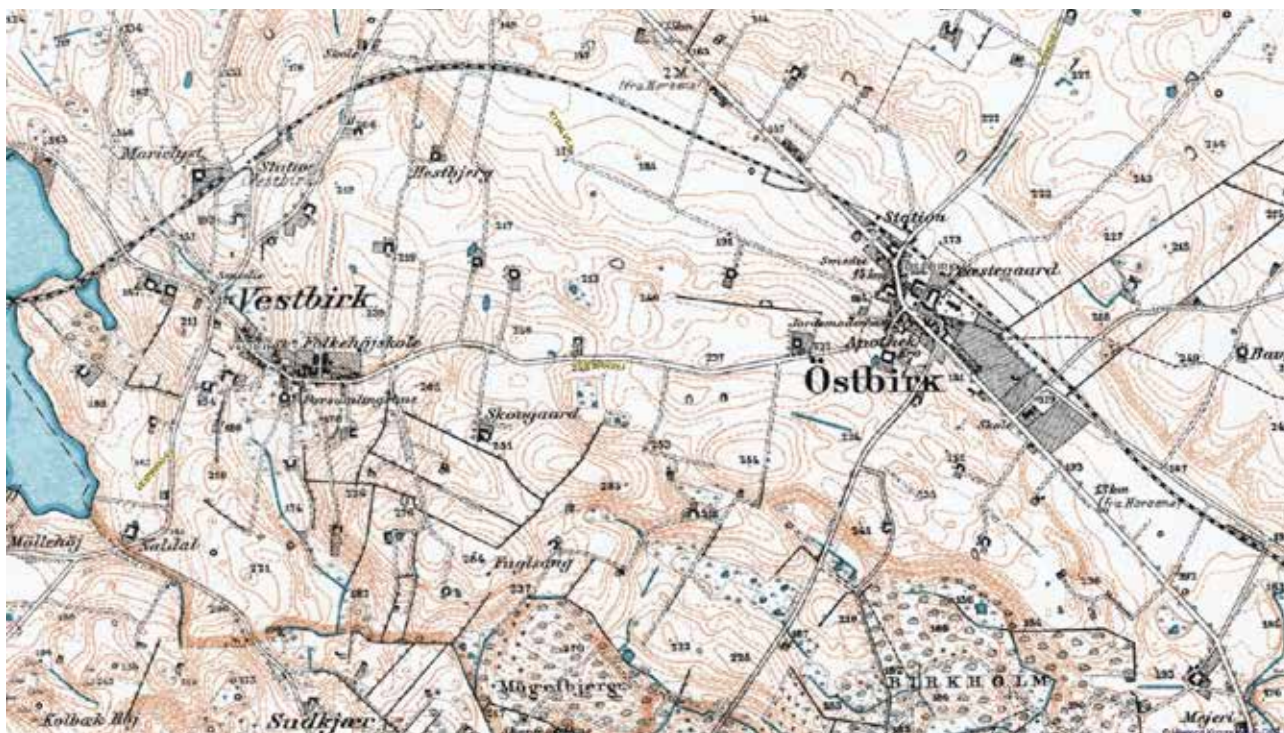
Arbejdsgruppen har været dynamisk på den måde, at rigtig mange har bidraget gennem processen. Arbejdsgruppen har haft repræsentanter fra Borgerforeningen, 8752 Gruppen - Bæredygtighedsudvalgets initiativgruppe i Østbirkområdet, detailhandlen og private ildsjæle med interesse i lokalområdet.

Gruppen har været aktive medspillere i udarbejdelsen af Helhedsplanen. Horsens Kommune har haft flere møder med arbejdsgruppen, hvor forskellige udfordringer og muligheder blev diskuteret. Horsens Kommune har ligeledes deltaget i lokale by- og naturvandring i både Østbirk og Vestbirk-området. Her viste den lokale arbejdsgruppe rundt og fortalte om de kvaliteter og udfordringer der findes i området. Disse turer er også med til at danne grundlaget for Helhedsplanen.

Byernes rolle i kommunen

I kommuneplan for Horsens 2009 opdeles byerne i 3 hovedkategorier:

- Horsens og Brædstrup, der er kommunens hovedbyer og center for bosætning, detailhandel, erhvervsudvikling, kulturudbud samt privat og offentlig service.
- Mellembyerne, som Østbirk, er primært bosætningsbyer med skole-, børnepasnings-, og fritidstilbud samt mulighed for butikker til lokal forsyning.
- Landsbyerne, som Vestbirk er primært er bosætningsbyer, og hvor der kun kan ske nyt boligbyggeri i begrænset omfang.

Øverst gammel kort fra 1876.

Nederst gammel kort fra 1930.

Et historisk tilbageblik

Området omkring Østbirk og Vestbirk er utroligt rigt på gravhøje. Et af vidnesbyrdene herom er højen, der ligger som et markant græsbevokset monument ved Østbirks sydlige indfaldsvej. Højen er fredet som flere andre i området omkring de to byer.

Særligt Østbirk er arkæologisk set forholdsvis godt kendt, og flere af lokaliteterne har en vigtig plads i den arkæologiske forskning. I den østlige del af Østbirk findes de ældste arkæologiske spor. Mellem Storegade og Sattrupvej er udgravet unikke grav- og bopladsområder fra yngre stenalder. Desuden er udgravet brandgrave fra førromersk jernalder og et mere end 200 meter langt palisadeforløb. I den vestlige del findes sporene efter den yngre jernalder, og under Veluxs fabriksbygninger er udgravet en stor landsby fra romersk og germansk jernalder, hvor landsbyens syv gårde lå på en 200 m lang række. Fra jernalderen findes også to fund af fossile marksystemer, syd for Østbirk og Vestbirk. I Møgelbjerg Skov kan de endnu ses som terrassekanter og enkelte digevoldinger, mens et andet system nordøst herfor er gået tabt siden registreringerne i 1950'erne.

Østbirk

Østbirk fandt ved indgangen til middelalderen sin endelige placering nær kirken. Den første gang byen optræder i skriftlige kilder var i 1267. Navnet, der er afledt af trænavnet birk, begynder i 1400-tallet at optræde som et øst og vest.

Bortset fra den markante kirke, er der kun meget ringe viden om landsbyen Østbirk i middelalderen. Kirken er i dag stærkt ombygget som følge af den nærliggende herregård Urups ejerskab, og middelalderens bygningsværk ses kun i den vestlige del.

Det ældste detaljerede kort over byen stammer fra udskiftningen i slutningen af 1700-tallet. På kortet ses landmålerens lineal tydeligt som lige streger gennem landskabet. Storegades østlige del, Ryvej,

Den fredede høj ved ankomsten til Østbirk fra syd.

og Smedegades sydlige del var nye eller udrette de vejforløb. Men inde i landsbyen gik det galt. De gamle vejforløb og gårdenes placering tillod ikke, at de lige øst-vestgående linjer kunne føres igennem, og ved kirken måtte vejen følge det gamle forløb ad Kirkegade og Peder Skramsgade. Først langt senere i 1800-tallets anden halvdel kunne landvejen, Storegade, føres igennem. Med vejen fulgte flere forretninger, apotek og telefoncentral. Landsbyens gårde havde omkring år 1800 to og tre længer, mens enkelte havde fire. Mest imponerende var den firlængede præstegård med en gårdsplads på over 1000 m². Den nuværende præstegård er opført i 1886.

Efter udskiftningen og landevejen kom anlæggelsen af Bryrupbanen, der åbnede i 1899, til at få en afgørende betydning for Østbirks udvikling. Banen blev anlagt på nordsiden af landsbyen umiddelbart udenfor kirkegårdsdiget, og præsten måtte se sine jorde gennemskåret af banelegemet, der på dette tidspunkt dog kun var smalsporet og først i 1929 blev normalsporet. I begyndelsen af 1920'erne blev præstens jord udstykket til statshusmandskolonien Præstemarken, og de små brug kan endnu ses langs den lige vej.

Banegården blev anlagt vest for den eksisterende landsby, og allerede kort tid efter var de første ma-

Luftfoto fra 1954.

Luftfoto fra 1972.

Luftfoto fra 1995.

trikler udstykket langs Ryvej og Ydingvej. Endnu i 1954 var bebyggelsen i Østbirk indskrænket til en enkelt række huse primært langs byens tre hovedgader, Storegade, Ryvej og Ydingvej med de mest betydningsfulde byggerier mellem banegården og kirken. Kun omkring skolen, der fandt sin nuværende placering i 1904, var der i midten af 1900-tallet egentlige villakvarterer. Selv om erhvervs- og handelslivet voksede i 1900-tallet, og flere af bygningerne langs Storegade har fine arkitektoniske detaljer, så er arkitekturen dæmpet, og bygningerne er fortrinsvis opført i én og to etager. En egentlig sammenhængende randbebyggelse kom der primært i Storegades vestlige del.

Med Bryrupbanen kom også Østbirk Bygningsindustri (1946), og med årene udviklede virksomheden sig til byens absolut mest betydningsfulde arbejdsplads. Jernbanen løb gennem fabriksområdet, og man ser endnu tydeligt, hvordan virksomhedens bygninger orienterer sig efter jernbanens skæve forløb videre mod Vestbirk. 1960'erne var parcelhusets årti, og der udarbejdedes ret hurtigt en plan for byens udvikling, herunder en omfartsvej syd om byen. Østbirk Bygningsindustri's store succes betød dog, at byen udviklede sig langt hurtigere end forudset, og i løbet af 1960'erne og 1970'erne kom nye kvarterer til.

De seneste år er et nyt lag af udstykninger kommet til, men området for den gamle landsby med kirken udgør stadig det fysiske centrum. Området omkring kirken har gradvist fået mindre betydning, først som en konsekvens af Storegades anlæggelse, siden jernbanen, og i dag er bymidten og handelslivet flyttet mod nordvest og de store åbne områder ved Ydingvej udgør nu byens samlingspunkt.

Vestbirk

Vestbirks udvikling er ganske anderledes end Østbirks. I begyndelsen af 1800-tallet var udskiftningen også i gang i Vestbirk, men de fleste gårde lå endnu spredt primært langs Søvejens sydside, hvor det topografisk var bedst egnet. I landsbyens vestlige del krydsede byens hovedgade Kongevej, der forbandt de kongelige slotte i Kolding og Skanderborg, men vejen havde ikke samme betydning for Vestbirk, som den havde for Nim.

I april 1897 påbegyndte man anlæggelsen af jernbanen Horsens-Bryrup. I februar 1898 var sporlægningen nået til Vestbirk og Gudenåen. Broen ved Gammelstrup stod færdig i 1899 og var Danmarks største jernbanebro, men da banen i 1920'erne skulle bygges om til normal sporvidde, blev broen til et problem. Løsningen blev en dæmning, hvor man svøbte broen ind. Siden 1925 har broen været pakket væk i grus, indtil den nu igen kommer frem i dagens lys som et smukt monument over 1800-tallets brobygningskunst.

Det middelalderlige Vestbirk må formodes at have haft omtrent samme placering, som det kendes fra kortene omkring 1800, og på hjørnet af Kongevej og Søvejen er udgravet dele af en middelaldergård. Særegent for Vestbirk er det stærke grundtvigske høj- og friskolemiljø. Højskolen blev stiftet i 1884, i 1892 Vestbirk Friskole og i 2007 også Vestbirk Efterskole, der overtog højskolens bygninger, da denne blev lukket i 2006. Skolen bærer i dag navnet Vestbirk Musik- og Sportsefterskole. Skolemiljøet består af skolebygninger og lærerboliger, der i dag repræsenterer mange perioder. Særligt friskolens bygning er stærkt ombygget, men efterskolens og den gamle højskoles hovedbygninger fremstår endnu i store træk, som da de blev opført i perioden 1908-12. Det var skolerne, der kom til at præge byen og udviklingen, og de første udstykninger skete langs Søvejen nær skolerne. Derimod betød Bryrupbanen kun mindre for byens udvikling, og stationen forblev isoleret nord for landsbyen. Der er endnu betydelige dele tilbage af den gamle landsby. Flere af gårdene blev aldrig udskiftet, og ligger stadig i landsbyen. Også de gamle vejforløb er bevaret og undgik næsten helt anlæggelsen af Vestbirkvej, der kun afskar den sydligste del af landsbyen.

Uden for byen blev Vestbirk Garn- og Trikotagefabrik opført som et af Gudenåens tidlige industrielle anlæg. I 1880'erne levede 70-80 mennesker og deres familier af arbejdet på fabrikken. En stor del af bygningerne brændte i 1920 og 1922-24 opførtes på stedet Vestbirk Vandkraftværk. Opførelsen af vandkraftværket betød at enge blev til store søer, der endnu præger landskabet.

Østbirk Hallen.

Over: Østbirk Skolen.

Under: Den integrerede institution Skovhuset i Østbirk.

Befolkning, offentlig/privat service og kulturelle tilbud

Fra 2006 til 2013 steg befolkningstallet i Østbirk by-område ifølge Danmarks statistik med 391 personer fra 1.714 indbyggere til 2.105 indbyggere.

På diagrammet her på siden kan man se, hvordan befolkningsvæksten, efter en kraftig stigning i årene 2006-2009, er fladet ud i de efterfølgende år. Dette skyldes hovedsagligt den økonomiske krise Danmark har oplevet de seneste år.

Diagrammet på side 14 viser den forventede befolkningsudvikling udvikling frem til 2026 i Østbirk skole-distrikt. Tal fra 2006-2014 er faktiske tal. Der forventes således en stigning i befolkningen på knap 400 personer, svarende til ca. 10,3 %. Langt hovedparten af disse vil reelt bosætte sig i Østbirk by.

Der forventes en generel befolkningstilvækst i Østbirk. Den forventede befolkningssammensætning kan sige noget om det fremtidige behov for fritidstilbud, institutioner, hvilke typer boliger, der vil være behov for mv. Selv om befolkningen som helhed forventes at stige, vil der være visse forskydninger indenfor de forskellige aldersgrupper. Tendensen er klar, der bliver flere ældre og færre børn (0-16-årige) og lidt færre 25-64-årige hvis man kigger på den procentvise fordeling af aldersgrupperne.

Institutioner og skole

I Østbirk findes der en ny børneinstitution Skovhuset der i august 2014 har ca. 75 børnehavebørn og 15 vuggestuebørn, derudover findes børnehuset, som i august 2015 har 53 børnehavebørn. Derudover er Vestbirk Naturbørnehave normeret til 30 børnehavebørn.

Østbirk Skole er en to-sporet skole med ca. 470 elever fordelt på 0.-9. årgang. Skolen har en skolefritidsordning med ca. 120 børn. Samtidig har ca. 50 medarbejdere en sin arbejdsplads her og samarbej-

der om at skabe en spændende og tryk skoledag for områdets børn.

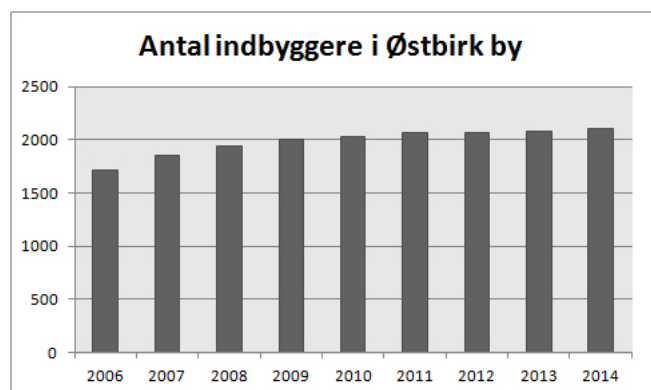
Flere af Østbirk Skolens bygninger er mere end 100 år gammel. Arbejdsgruppen mener at indretningen blandt andet betyder, at der er for få lokaler til opdeling af klasser i mindre hold, og dermed giver de fysiske rammer ikke optimale muligheder for at tilrettelægge en fleksibel og individuelt tilpasset undervisning.

Der har også været et stigende antal børn i de yngste årgange, hvilket har forårsaget et akut behov for etablering af flere undervisningslokaler. Derfor er der opstillet en midlertidig pavillonløsning på skolens arealer.

Stigningen i børnetal er dog midlertidig, da prognoserne viser at børnetallet vil være svagt faldende igen. Hvis det på længere sigt skulle blive aktuelt, vil der være mulighed for at bygge nye faciliteter nord for Østbirk Hallen.

Borgerne i Østbirk har nu nedsat en visionsgruppe, som blandt andet arbejder videre med skolens fremtid og et ønske om kommende multihus i Østbirk.

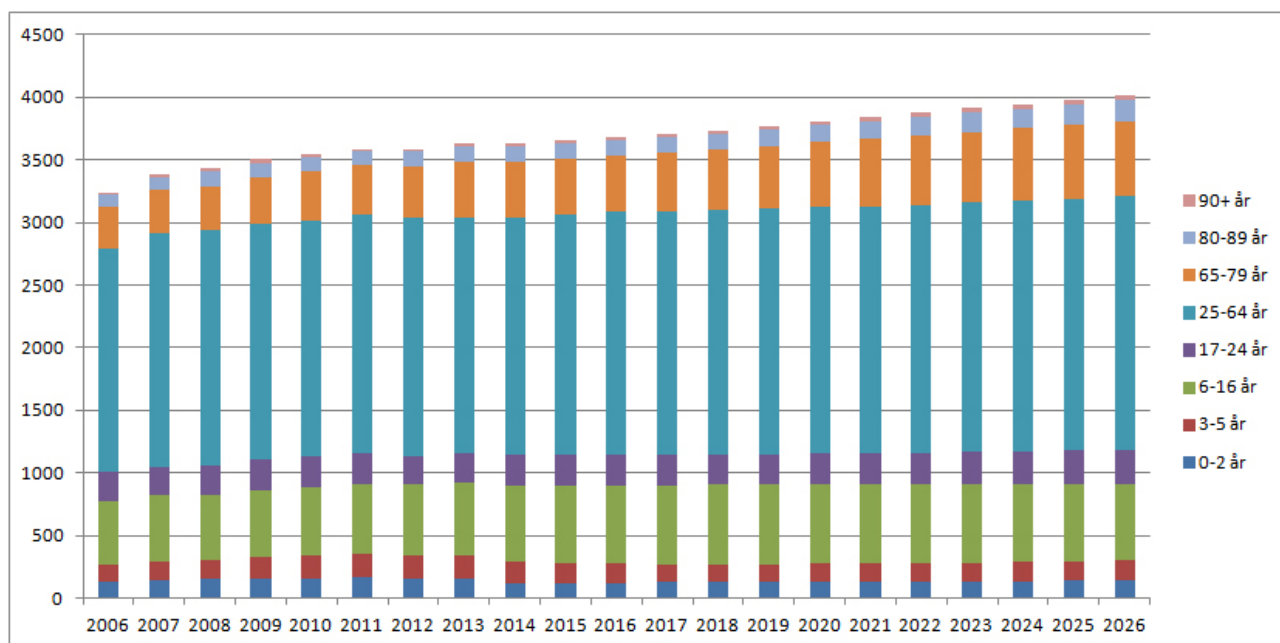
Vestbirk Friskole har ca. 85 elever og ca. 8 ansatte. På Vestbirk Musik- og Sportsefterskole er der plads til ca. 160 elever og her er ca. 25 ansatte.

Befolkningsudviklingen pr. 1. januar 2006 - 2014 i Østbirk by.

Birkebo ældrecentret i Østbirk.

Figuren viser alderssammensætningen i Østbirk skoledistrikt. Tallene fra 2006-2014 er faktiske tal og 2015-2016 er den fremskrivning, der er af tallene i Horsens Kommunes befolkningsprognose 2014.

Foredrag i Østbirkhallen.

Pleje- og ældreboliger

Pleje- og ældreboligerne Birkebo i Østbirk By der ligger på Vestbirkvej 3, har 22 plejeboliger og 5 ældreboliger. Med den forventede demografiske ændring, vil der i de kommende år kunne forventes en stigende efterspørgsel på centralt beliggende mindre boliger, herunder ældreboliger/ældreegnede boliger.

Fremadrettede tiltag

Prognoserne viser, at der i fremtiden bliver forholds-mæssigt flere ældre i Østbirk og derfor kunne det overvejes at skabe mulighed for flere ældreboliger i Østbirk.

Kultur-, idræts- og fritidslivet

Østbirk er præget af et stærkt fritids- og foreningsliv. Det er muligt at dyrke forskellige sportsgrene, blandt andet badminton, fodbold, håndbold, gymnastik, yoga, petanque og tennis. Derudover er der skytteforening, spejdere mm. Horsens Kommune har i 2012 vedtaget en idrætspolitik, der indeholder de centrale sigt punkter for de kommende års arbejde. Forslaget er blevet til i dialog med aktører på idrætsområdet og Horsens Kommune ønsker en fortsat dialog i forbindelse med virkeliggørelsen af politikken.

Ungdomsskolen har også en afdeling i Østbirk, hvor der tilbydes forskellige arrangementer til de unge i Østbirk.

Bibliotek

Østbirk Bibliotek har åbent for selvbetjening alle hverdage 8-22 og der er personalebetjening 3 dage om ugen, i alt 13 timer. Biblioteket er et af 7 i Horsens Kommune.

Østbirk Hallen

En stor del af idrætsgrenene udøves i og omkring den selvejende hal – Østbirkhallen, som ligger i tilknytning til skolen og den nye børnehave.

Hallen er ifølge de lokale borgere presset på kapacitet, hvilket ifølge dem gør det meget vanskeligt at reservere tid her. Hallens brugere mener at det bevirker, at mange må søge væk fra Østbirk, hvorfor der er et udbredt ønske i lokalsamfundet om en udvidelse af de aktivitetsmuligheder, hallen giver mulighed for. Arbejdsgruppen ønsker at der fremadrettet arbejdes på at skabe flere idræts- forenings- og samlingslokaler i Østbirk.

Ovenfor: Parkeringsarealerne ved Østbirkhallen/Skolen.

Modstående side: Kirken i Østbirk.

En gruppe bestående af Østbirkhallen, Østbirk Borgerforening og Østbirk IF har gennem noget tid arbejdet med et projekt der kan skabe bedre lokale-faciliteter for byen og områdets beboere. Visionen for gruppen er et nyt større idræts- og aktivitetskompleks bestående af haller med flere forskellige tilhørende faciliteter, således, at der skabes nye muligheder for at rumme flere forskellige kultur-, sports- og fritidstilbud i Østbirk og omegn. Disse faciliteter kunne efter gruppens mening også tænkes sammen med Østbirk

Skole, således at skolen kunne anvende lokalerne i dagtimerne og fritidsaktiviteterne kunne anvende dem eftermiddag/aften. Der er plads til en eventuel udbygning ved Østbirk Hallen.

Aktuelt er der ifølge borgerne ønsker om yderligere lokaler til:

Østbirk Østbirk IF's aktiviteter, Østbirk Borgerforening, Østbirk Antenneforening, spis sammen arrangementer, historiske klubber, spinning, ungdomsklub, foredrag, fitness, motorcykelklub, generalforsamlinger, madklubber, værksteder, billedkunst, dart, vinklub, bridge, jagtforening, naturforeninger, step, løbeklub, cykelklub, musikøvelokaler, sangkor, danseskole, osv.

Unge fodboldspillere på Østbirk stadion.

Vestbirk

Under friskolens vinger blev Vestbirks Naturbørnehave i midlertidige pavilloner etableret for knap fire år siden. Børnehavens 30 børn benytter dagligt områdets smukke natur. Børnehaven har opkøbt en bygning på Søvejen ved siden af friskolens gymnastiksal. Lige bagved gymnastiksalen og overfor efterskolen finder man Vestbirk Forsamlingshus, der er rammen om utallige familie- og foreningsarrangementer for områdets beboere.

Vestbirk har et levende foreningsliv, hvor borgerne kan udfolde deres forskellige hobbies og interesser, og som giver god basis for socialt samvær f.eks.: Madklub i forsamlingshuset, gymnastik, musikcafe og fællesspisning, kræmmermarkeder, ølbryggerlaug, håndarbejdsklub og Vestbirk Kano- og Fritidslaug. Lauget administrerer kanoer og ka-

jakker og arrangerer derudover et utal af fritidsarrangementer f.eks. den årlige Aktivitetsdag ved Vestbirksøerne, hvor ca. 70 frivillige hjælper.

På Kongevej mod Sandvad kro, kommer man inden svinget til Vestbirk Ridecenter, der i 2013 blev overtaget af efterskolen og som huser Vestbirk Rideklub. Her dyrker voksne og børn fra området deres passion for hestesporten.

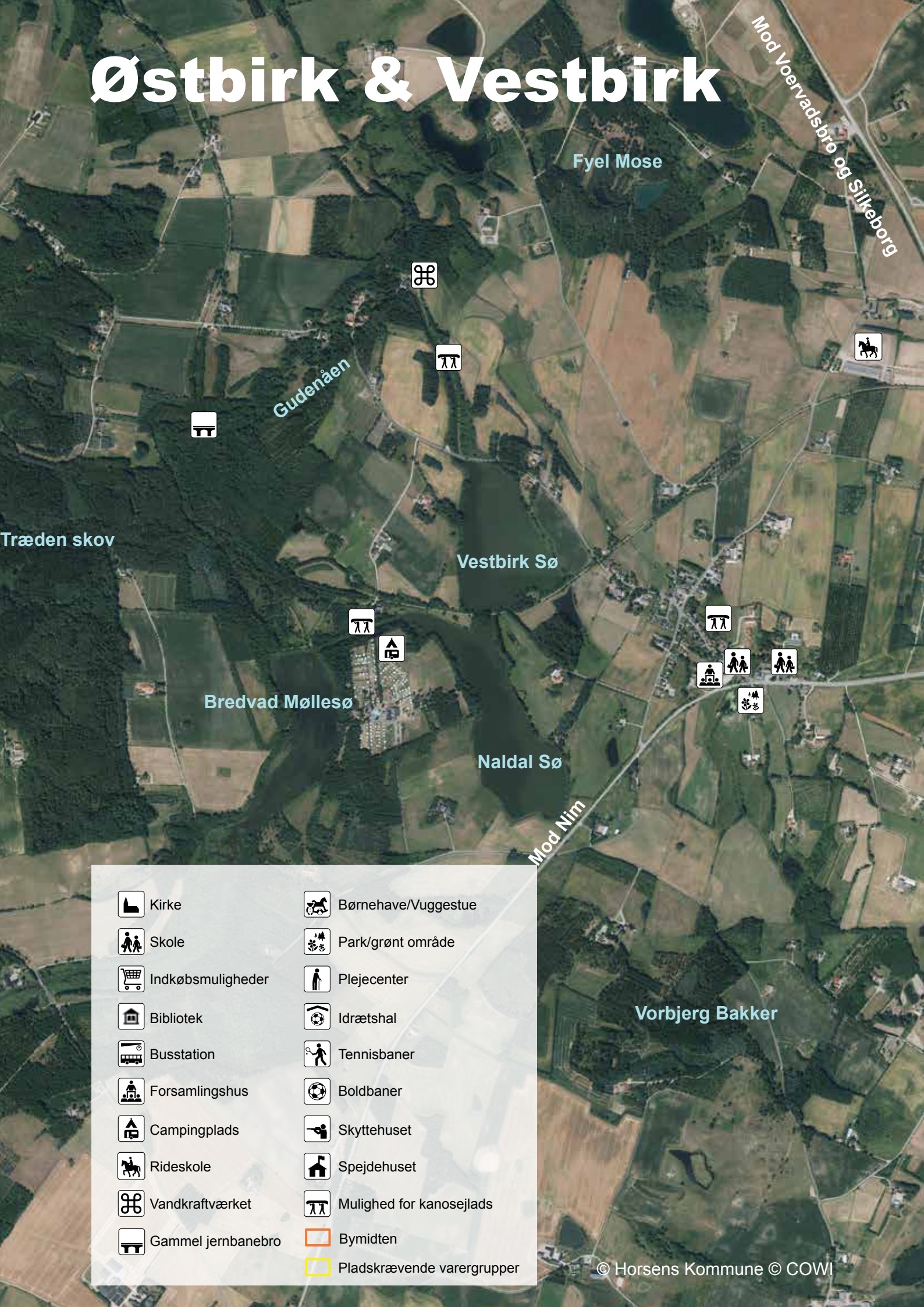
Vestbirk Vandkraftværk.

Vandkraftværket

Mange af områdets borgere mener, at de kulturelt og teknisk set spændende installationer i de smukt placerede bygninger på sigt kan inddrages til et kultur- og naturcenter. Men hvis det skal realiseres mener borgerne at det vil det kræve ændrede adgangsforhold til området omkring Vestbirk Vandkraftværk. Mulighederne diskuteres i et bredt samarbejde mellem alle interesserede parter. Partnerskabets foreløbige overvejelser om kraftværkets mulige fremtid blev fremlagt på et offentligt møde i Vestbirk Forsamlingshus den 17. juni 2014.

8752
Bæredygtighedsudvalget

Østbirk & Vestbirk

Kirke

Skole

Indkøbsmuligheder

Bibliotek

Busstation

Forsamlingshus

Campingplads

Rideskole

Vandkraftværket

Gammel jernbanebro

Børnehave/Vuggestue

Park/grønt område

Plejecenter

Idrætshal

Tennisbaner

Boldbaner

Skyttehuset

Spejdehuset

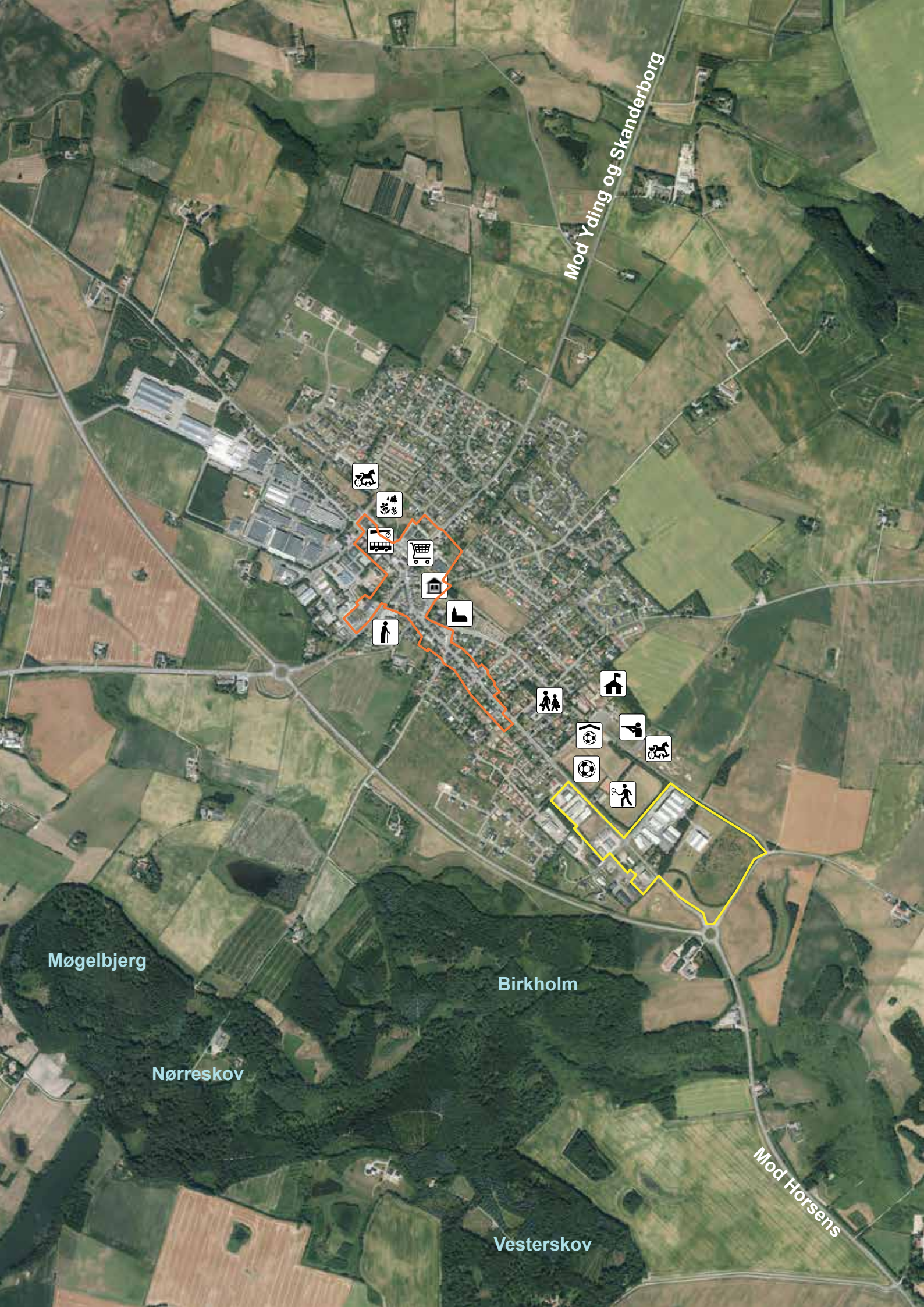
Mulighed for kanosejlads

Bymidten

Pladskrævende varergrupper

Byen

Erhvervsliv

Der findes en del private virksomheder i Østbirk. Alt fra entreprenører, håndværkere, vinduesproducent, elinstallatør til transportfirmaer, automekanikere, forskellige sundhedsservice, frisører, revisorer og landbrugserhverv mm. Der ud over er der den store virksomhed Velux. Allerede i 1941 etablerede Villum Kann Rasmussen & Co sig og åbnede kort tid derefter fabrikken i Østbirk. Veluxvinduet udviklede sig og blev et registreret varemærke i 1942. Fabrikken er siden vokset betragteligt og er den største virksomhed i Østbirk og er også en af de markedsførende indenfor tagvindueløsninger. Virksomhedens hovedkontor ligger i dag i Hørsholm.

I Vestbirk er det uddannelsesinstitutionerne og Vestbirk Camping der er de store arbejdspladser. Vestbirk Camping er en af de største og mest populære lokale virksomheder. På campingpladsens store område nyder mange turister pladsens faciliteter og nærheden til den omkringliggende afvekslende natur.

Fremadrettede tiltag

Der er ikke på nuværende tidspunkt behov for at udlægge nye arealer til erhverv og industri. Kommer der på et senere tidspunkt et øget behov, vil der være mulighed for at udlægge yderligere arealer i kommuneplanen.

Detailhandel

Østbirk har i dag en god dagligvaredækning med SuperBrugsen, Kiwi, Købmandsgården og Kagehuset mm jf. Detailhandelsanalysen fra 2014. Derudover er der apotek, blomsterbutik, bilforhandlere, trælast, grovvarehandel, elinstallatørforretning og genbrugsbutik.

Den egentlige udvalgsvaredækning har generelt været i tilbagegang på landsplan, hvilket har betydet lukning af udvalgswarebutikker også i Østbirk. Detailhandelscentret ligger i dag omkring H.C. Andersens Vej og Ydingvej, hvorimod butikkerne langs den gamle hovedgade Storegade nu er lukket.

Østbirk bymidte set fra området ved den gamle station.

Den generelle tendens på detailhandelsområdet er, at specielt udvalgsvarerhandel i de kommende år i stadig større omfang vil flytte fra fysiske butikker til internethandel. Samtidig vil udvalgsvarerhandelen koncentrere sig i de større byer.

Horsens Kommunes skaber rammerne for butiksetablering gennem planlægningen. I kommuneplanen er den samlede arealramme til detailhandel i Østbirk er i dag 4090 m², hvilket betyder at der er en udbygningsramme på 1500 m². Udbygningsrammen er den mængde nye butikskvadratmeter, der må etableres indenfor afgrænsningen. Eventuelt nedlagte butikskvadratmeter vil blive lagt til denne udbygningsramme.

Midtbyafgrænsningen kan ses på kortet på side 20 og 21, som det orange område. Det er indenfor denne afgrænsning, at der kan etableres nye butikker til både dagligvarer og udvalgsvarer. Området der er tegnet ind med gult, er et erhvervsområde, hvor der

må placeres butikker med særlig pladskrævende varegrupper, men ikke andre butikstyper.

Siden den sidste forretning - den lokale købmand lukkede, findes der ikke længere butikker i Vestbirk.

Fremadrettede tiltag

Der forventes ikke, at være behov for at udlægge nye arealer til detailhandel indenfor de nærmeste år. Skulle det blive nødvendigt, kan udbygningsrammen hæves for at sikre mulighed for etablering af eventuelle nye butikker.

Den farlige krydsning af Bryrupbanen ved Ydingvej/H.C. Andersensvej.

Byen og området

Østbirk ligger ca. 15 minutters kørsel fra Horsens ifølge krak.dk og ca. det samme fra Skanderborg. Vestbirk ligger ca. 2 kilometer sydvest for Østbirk. Hele området har let adgang til motorvejen og fungerer som en bosætningsby, hvor man pendler til jobs primært i øst- og midtjylland.

Området har som tidligere beskrevet en historie som kan spores langt tilbage i tiden, hvilket understreges af de mange gravhøje i området. Området med de mange søer og Gudenåen har været et attraktivt område at slå sig ned i allerede i Stenalderen.

Området rummer også en "god historie" nemlig at Peder Skram, ejede hovedgården Urup sydøst for Østbirk. Dengang gik Horsens Fjord helt ind til Urup, så søhelten kunne undertiden sejle hertil fortæller "historien". Peder Skram er begravet i Østbirk Kirke og der står en mindesten på kirkegården.

Landsbyen Vestbirk har ca. 200 beboere. Det er i Østbirk landsbybeboerne handler, går på biblioteket, besøger lægen, går i kirke og tanker bilen. Vestbirks hovedgade Søvejen er en del af Margueritruuten, der på sin vej ud af byen krydser Bryrupbanestien og passerer Vestbirk søerne, hvorefter den fortsætter med smukke sving og bakker mod Tønning. På hjørnet af Søvejen og Vestbirkvej ligger byens lokalt styrede vandværk, Vestbirk Vandværk, som blev etableret tilbage i 1947.

Byudvikling

Østbirk

Østbirk har i de sidste 10 år gennemgået en stor byudvikling, med mange nye parcelhuse og tilflyttere. Den nyere byudvikling er foregået som nye udstykninger i byens kant primært mellem Storegade og omfartsvejen samt i den nordvestlige del af byen omkring Nybakken og Højageren. Boligområderne i byen fremstår generelt velholdte og danner rammer om mange borgeres hverdagsliv. Boligområderne er grønne og der er generelt rigtig gode stiforbindelser i Østbirk. Der er enkelte steder, hvor der kan ske en udbygning/sammenbygning af stierne (se afsnittet om stier).

Byudviklingen i Østbirk er først og fremmest begrænset af omfartsvejen syd om byen. Området mellem byen og omfartsvejen er allerede udpeget til byudviklingsområde for bolig og erhverv. Derudover er det fortrinsvis de særlige drikkevandsinteresser (OSD), der begrænser byens udvikling. Her er et indvindingsområde placeret nordvest for byen med en del af området placeret under byen.

Sammenfaldende med en del af OSD-området er der udpeget et kulturmiljø: Østbirk Præstegårdsmark – udpeget pga. de fem statshusmandsbrug, dvs. en statshusmandkoloni. Endvidere ligger der inden for området 2 fredede og 6 overpløjede gravhøje og området afgrænses af diger.

Lyskrydset i Østbirk.

Ud over dette er der begrænsede naturbeskyttelsesinteresser i området, og der er generelt gode muligheder for byudvikling i østlig og nordvestlig retning. Her kan tages hensyn til udpegningen af særligt værdifuldt landskab samt de husdyrbrug, der især er placeret mod øst.

Der er mulighed for boligudbygning mod øst, hvor vejstrukturen er nem at bygge videre på. Sattrupvej er ført på omfartsvejens rundkørsel og en tilknytning af en stamvej til Sattrupvej og evt. Ydingvej ville være muligt.

Skolen og institutioner ligger i den østlige del af byen. Der er derfor kort afstand til skole fra et nybyggeri.

Der er dog på nuværende tidspunkt rigelig med boligudbygningsmuligheder i Østbirk i kommuneplanen.

De nuværende udpegede erhvervsområder er tilstrækkeligt nu og her. Situationen kan genovervejes hvis konjunktoren og behovet ændrer sig markant.

Vestbirk

Vestbirk er en landsby med mulighed for boligudbygning gennem huludfyldning (se side 33). I landsbyer af denne type skal en evt. udbygning ske indenfor landsbyafgrænsningen. Udbygningen skal endvidere være hensigtsmæssig ud fra en helhedsbetragtning, hvori der indgår landskabelige, arkitektoniske, kulturhistoriske, funktionelle og sociale værdier og kriterier. Grønne rum der har udgjort et grønt rekreativt område eller naturområde for landsbyen i mange år, dvs. i mere end 30 år, fastholdes som grønt område. Udsigtslinjer, hvor man fra landsbyen, har særlig værdifuld udsigt mellem bebyggelsen ud over landskabet udenom landsbyen, skal bevares og friholdes for bebyggelse. Inden for landsbyafgrænsningen skal landsbyens historiske strukturer bevares med mindre helt særlige forhold undtagelsesvis gør sig gældende. Se også side 33.

I den gældende kommuneplan er det beskrevet, at landsbyerne generelt skal have et rimeligt antal byggemuligheder svarende til ca. 5-10% af landsbyens eksisterende boligmasse. Herved sikres udviklingsmuligheder samtidig med at landsbyernes arkitektoniske, landskabelige og kulturhistoriske værdier fastholdes. En udbygningstakt på 1 bolig pr. år i gennemsnit sikrer, samtidig, at den sociale sammenhængskraft i byen ikke forringes.

Forskønnelse

Østbirk - projekter

Storegade, som er byens "gamle" hovedgade, fremstår endnu i store træk, som da flertallet af husene blev opført i årtierne omkring 1900. Ved nybyggerier bør man sikre sig, at Storegades nuværende arkitektoniske udtryk bibeholdes. Der er dog strækninger på Storegade, der drages af en del tomme lokaler. Den primære udfordring er at finde ny anvendelse til nogle af de ejendomme der trænger til en kærlig hånd, da flere af ejendommene har tomme gamle butikslokaler.

Lyskrydset

Byens lyskryds kunne forskønnes med nybyggeri, hvilket kunne tænkes sammen med en trafiksanering af området omkring H.C. Andersensvej og Ydingvej, hvor byens nye detailhandelscenter ligger. Hvis private investorer bygger nyt omkring lyskrydset eller de eksisterende ejendomme renoveres, vil det påvirke hele midtbyen i Østbirk i en positiv retning.

Krydset Storegade/Ydingvej i Østbirk.

Signaturforklaring

- Eksisterende byggeri
- Eventuel mulighed for nybyggeri
- Eksisterende grønne områder
- Eksisterende parkeringsarealer
- Fokusområde for trafiksanering og forskønnelse
- Mulighed for nyt aktivitetsområde for unge
- Eksisterende regnvandsbassin
- Eksisterende stier
- Forslag til nye stier
- Forslag til nye træer

Eksempel på et skitseprojekt for et shared space i en større by.

Hvad er et "Shared Space"?

Et "Shared Space" er et multifunktionelt og fælles rum med trafik, liv og ophold. Et rum der integrerer i stedet for at segregere. Der skabes opmærksomhed på hinanden. Den større opmærksomhed rettet mod de øvrige trafikanter vil få trafikken til at afvikles langsommere men mere smidigt.

H.C. Andersensvej/Ydingvej

I takt med at forretningerne er lukket i Storegade, er handlen flyttet til de store dagligvarebutikker ved Ydingvej. Der manglende beplantning langs Ydingvej ned forbi Kiwi, apoteket osv. Området er tilpasset og domineret af bilisme.

Borgerne oplever udfordringer omkring H.C. Andersensvej/Ydingvej. Ydingvej er ret trafikret og mange borgere og bløde trafikanter krydser Ydingvej mellem Kiwi og Superbrugsen via "Bryrupbanestien". Trafikken skyldes også at Ydingvej fungerer som forbindelsesvej til motorvejen og Skanderborg/Århus for beboerne i Nim og Brædstrup.

Det bør ske en nærmere undersøgelse af, om der kan skabes en større sikkerhed for de bløde trafikanter i området. Hele området kunne med en trafiksanering hjælpe til at sætte en forskønnelse i gang. H.C. Andersensvej/Ydingvej/Bryrupbanestiprosblematikken kunne eventuelt løses ved at arbejde videre med en trafiksanering, med et "shared space".

Peder Skrams Plads

Sammenhængen mellem Peder Skrams Plads og resten af bymidten skal på lang sigt forbedres og forskønnes. Her kan der fokuseres på at sikre mere beplantning og begrønning af parkeringspladsen samt en reduktion i størrelsen af p-arealet. Miljøstationen kan flyttes over til Købmandsgården eller helt væk

Eksisterende miljøstation på Peder Skrams Plads.

fra pladsen, da den skæmmer byrummet med den placering den har i dag. Historiefortællingen om Peder Skram skal tydeliggøres i byens rum. Turisterne tror, at de skal besøge Peder Skrams Plads, hvilket giver et forkert billede af byen. Derfor kan der med fordel ske en forskønnelse af pladsen.

Ankomsten til byen ved Storegade.

Eksempel på et shared space i England.

Eksempel på et shared space i Holland.

Ankomsten til byen

Byen er allerede ved Storegade og Vestbirkvej markeret med markante historiske monumenter. Ved Storegade, gravhøjen og ved Vestbirkvej det gamle vandtårn og den store antenne. Alle tre bygningsværker kan ses som symboler på byens historiske udvikling. Ved adgangen til Østbirk mod sydøst skal der arbejdes på at skabe en smukkere ankomst til byen, dette kunne være med en ny beplantning på

Det eksisterende fine renoverede område ved kirken i Østbirk.

vestsiden af vejen, så man oplever og understøtter byen som en grøn by. På den måde kan oplevelsen ændres fra at være domineret af virksomhederne med oplag bag store trådhegn til en mere grøn oplevelse.

Området ved Kirken

Den gamle landsby og sporene efter den er næsten forsvundet, men dele af den kan endnu spores i gadestrukturen syd for kirken. Dette område er med tiden blevet mindre og mindre befærdet. Først som

en konsekvens af hovedgadens sydligere forløb, der betød, at kirken rykkede i baggrunden, og siden i takt med, at handelslivet er flyttet mod nordvest. For at sikre de historiske spor og strukturer skal udsynet til kirken forblive intakt, og den nuværende gadestruktur skal ikke forskydes yderligere.

Den gamle station

Området omkring den gamle station fremstår i dag uden liv og belagt med asfalt, og det gamle banemiljø er næsten helt forsvundet. Ved eventuelle fremtidige fornyelser og forskønnelse ville man med fordel kunne føre nogle af de oprindelige træk tilbage, så man får en fornemmelse af, at dette område har været helt afgørende for, at Østbirk udviklede sig fra at være en lille landsby til en by af lokal betydning. Området ville kunne indgå som et naturligt stop, en "station" for f.eks. cykelturister, et sted hvor man må stoppe for at lade op inden næste stop ved f.eks. Den Genfundne Bro ved Gammelstrup. Der er mulighed for at etablere nyt byggeri i nogle dele af området ved den gamle station - se skitsen på side 26-27.

Den gamle stationsbygning med store asfalt arealer foran.

Udgravningen af den gamle jernbanebro.

Krydset i Vestbirk, som borgerne ønsker omdannet til en lille rundkørsel.

Vestbirk - projekter

Området omkring Søvejen, særligt i den østlige del, hvor skolerne og forsamlingshuset klumper sig sammen, ses som et vidnesbyrd om højskolebevægelsens stærke drivkraft på egnen, dette skal bevares. Borgerne har et ønske om at få Søvej renoveret.

Vestbirk har i dag ingen butikker, men er alligevel en levende by i kraft af sine institutioner, foreninger og ikke mindst aktive beboere. Vestbirk er i dag nok mest kendt for at huse Vestbirk Efterskole med ca. 160 elever, der kommer for at dygtiggøre sig i musik, sport, dans, ridesport og almene fag. Ved siden af efterskolen ligger Vestbirk Friskole, der i Grundtvig-Kolds ånd underviser områdets børn fra 0. til og med 7. klasse.

Søvejen

Der er et ønske fra arbejdsgruppen om at forlænge fortovet på Søvejen fra Kongevejkrydset til Naturstien. Borgerne vil endvidere gerne have ny gadebelysning og en fornyelse af krydsets udformning.

Bytorvet ved forsamlingshuset

Et centralt område for Vestbirk er fællesområdet, der danner rammen omkring Vestbirk Forsamlingshus, Vestbirk Friskole og Vestbirk Naturbørnehave, der både i dagligdagen og i weekender rummer mange aktiviteter. Udover at være centralt for de tre nævnte institutioner, danner området "porten" til Vestbirk når man kører ad landevejen Skanderborg-Vejle.

Området fremstår i dag som en parkeringsplads, der også fungerer som gennemfartsområde fra Søvejen til Vejlevej.

Området danner førstehåndsindtryk for forbi-passerende og ikke mindst for forældre til både Vestbirk Efterskole, Vestbirk Friskole og Vestbirk Naturbørnehave – Vestbirks tre erhvervsvirksomheder - samt for gæster i Vestbirk Forsamlingshus. Borgerne ønsker området løftet til et indbydende kreativt og rekreativt område – et grønt Bytorv.

Drømmen for borgerne er at skabe et område der danner et kreativt og rekreativt område for de tre institutioner, samt et område, der inviterer til aktiviteter for Friskolens elever, for Børnehavens børn og for brugerne af Forsamlingshuset. På skitsen skitsen på modstående side kombineres ønskerne fra de tre institutioner samtidig med, at parkeringsmulighederne fastholdes.

Aktivitetsområde ved søerne

Kulturmiljøerne omkring Vestbirksøerne, skal respekteres og anvendes til et rekreativt formål til brug for byens beboere.

De forskellige institutioner i såvel Vestbirk som Østbirk har et stort ønske om at etablere friluftsfaciliteter ved Vestbirksøerne. Mange aktiviteter finder sted i løbet af året, men disse besværliggøres efter deltagernes mening ved, at der ikke findes muligheder for at sø ly og læ i form af grillhytter, borde,

Området ved Vestbirk Søerne, hvor der er mulighed for aktiviteter, sankt hans bål osv.

Det eksisterende fortov ved Søvej i Vestbirk.

bænke og shelters. Ofte bliver besøget også af kort varighed pga. af de manglende toiletfaciliteter. Der er også et ønske fra borgernes side om flere muligheder for at sejle på søerne. Der findes et lokalt grønt partnerskab som koordineres og ledes af bæredygtighedsgruppen 8752, der arbejder på at realisere disse idéer.

Den genfundne bro

Der er et ønske fra borgerne om at forbedre både skiltning og parkeringsforholdene i forbindelse med den nye aktivitet omkring Den genfundne bro. Derudover ønskes det undersøgt om der er mulighed for fartdæmpning på Søvejen ud af Vestbirk mod Tønning. Arbejdsgruppen oplever, at der særligt i området ved Den genfundne bro er svære oversigtsforhold.

Skitsen for Vestbirk Bytorv er godkendt af bestyrelsen for Vestbirk Forsamlingshus, Vestbirk Friskole og Vestbirk Naturbørnehave, ligesom projektet er præsenteret for generalforsamlingerne Vestbirk Forsamlingshus, Vestbirk Vandværk og Borgermødet for Landsbyrådet i februar 2013. Projektet er ikke endeligt godkendt af myndighederne endnu.

Projektets gennemførelse er betinget af Vestbirk borgernes frivillige arbejdsindsats og af at der udarbejdes en tidsramme, der skal sikre projektets realistiske gennemførelse indenfor den tidsplan, der fastlægges af borgermødet.

Venstre: Asfaltarealet i Digterparken i Østbirk. Højre: Invielse af outdoor fitness redskaber ved Østbirk Hallen.

Det grønne

Østbirk

Østbirk har en bypark "Digterparken". Parken er et grønt område fra ca. 1970, men er forskønnet og udbygget af flere omgange. Blandt andet har byforsønnelsesmidler i den tidligere Gedved Kommune finansieret beplantning og belægning på stierne, og Veluxfonden betalte den tidligere legeplads. Legepladsen er nu flyttet til et andet kommunalt areal i Østbirk. Parken ligger i en lavning i terrænet, og der er flere befæstede stier i den ca. 1,5 ha. store park. Parken består af græsflader og afgrænsede busketter, tilplantet med forskellige løvfældende buske. Mod H. C. Andersensvej er et træbælte af løvtræer og stedsegrønne. Der er i 2010 lagt blomsterløg i "gryden" hvor den tidligere legeplads lå. Der findes borde/bænke og bænke til ophold. Til vinteraktiviteter er der en kunstig kælkebakke samt en lille skøjtebane, som kan overrises i kolde vintre. Parken har forbindelse til grønne områder mod vest, og Bryrupbanestien passerer lige forbi.

I dag har Østbirk en legeplads i bymidten ved biblioteket og en ved skolen, som borgerforeningen har tilsynet med. Disse er målrettet de mindste. Byen mangler ifølge arbejdsgruppen faciliteter til de unge mennesker.

Områdets borgere ønsker at styrke kulturområdet og sikre mulighed for at specielt området unge mennesker kan leve et sundt udeliv, hvor der også er mulighed for at dyrke parkour og løbe på skateboard i Østbirk bymidte. I forbindelse med helhedsplanen er der kommet en underskriftsindsamling fra 113 aktive børn, som har et stort ønske om en skatepark, hvor

der er siddemuligheder og adgang til elektricitet. Der kunne skabes mulighed for at etablere aktiviteter til de unge ved Peder Skrams Plads, hvor parkeringsarealet kunne indskrænkes.

På sportspladsen er der allerede etableret de første udendørs fitnessfaciliteter. Borgere ønsker, at dette kombineres med flere redskaber gennem byen, således, at der etableres stationer f.eks. ved biblioteket og i Digterparken. Det vil bidrage til liv i byen, bidrage til at samle byen og dermed berige fællesskabet.

Byens rekreative områder ligger som et smalt bånd gennem byen. Stiforbindelser ud til det omgivende landskab er gode, da Bryrupbanen går igennem Østbirk by og det er netop i tilknytning hertil, at byens rekreative områder ligger. Den gamle Bryrupbanesti er i dag en meget brugt natursti fra Horsens til Silkeborg. Stien følger i det gamle spor fra "Danmarks Smukkeste Jernbane" som jernbanen fra Horsens til Bryrup blev kaldt ved indvielsen. Stien bruges flittigt af lokalbefolkning og ikke mindst om sommeren, hvor der er en livlig trafik af cykelturister. Bryrupbanen kunne markeres mere tydeligt og der skal skabes bedre muligheder for krydsning af Ydingvej. I byens vestlige del kan stiforløbet nytænkes i sammenhæng med udbygningen af området.

Omfartsvejen ligger som en barriere i forhold til byens adgang til væsentlig bynære natur- og rekreative områder f.eks. omkring Vestbirk. På nuværende tidspunkt er adgangen til Birkholm skov vanskeliggjort af omfartsvejen. For at løse dette kan der arbejdes med en bedre udnyttelse af kvæggang/-un-

*Øverst: Det grønne fristed overfor forsamlingshuset i Vestbirk.
Nederst: Ved Vestbirk Vandkraftværk.*

Vestbirk landsby og Vestbirk søerne.

derføring i området Stenageren.

Vestbirk

Vestbirk har naturherlighederne liggende lige op ad landsbyen med adgang til Vestbirk søerne, Gudenåen osv. Derudover er der etableret et lille grønt fristed overfor forsamlingshuset, her er der petanquebane, borde/bænke og en lille overdækket terrasse. Gudenåen og naturen omkring den er byens helt store aktiv, hvilket bidrager til et stort og positivt engagement i alle større naturprojekter. Det har således også medført, at de nye tiltag, der er under planlægning i den omkringliggende natur, følges med stor interesse af byens borgere. Det er her i området, man motionerer og spadserer, mødes omkring forskellige aktiviteter og for manges vedkommende dyrker sin passion for kano- og kajaksejls. Det er områdets store natur- og landskabsmæssige kvaliteter borgerne nyder i fritiden og rekreerer i. I den statslige vandplan er der krav om forbedret passage ved vandkraftværket, hvis dette viser sig at kræve en lukning af kraftværket eller det af andre årsager skulle vise sig at være urentabelt drive vandkraftværket, så bør kraftværkets fremtid sikres og diskuteres. Allerede nu er der taget hul på at disku-

Signature

- Landbyafgrænsningen
- Eventuelle byggemuligheder
- Mulighed for fremtidig udvidelse af efterskolen
- Eksisterende skov
- Udlagt til skovrejsning i Kommuneplanen
- Eksisterende byggeri
- Søer
- Arealer udenfor landsbyafgrænsningen

Nye boliger mm. i Vestbirk

På kortet er der skitseret hvilke muligheder der er for at bygge boliger indenfor landsbyafgrænsningen i Vestbirk i dag (de røde felter). Afgrænsningen er den stiplede linje med det hvide areal i). I den fremtidige planlægning kan der arbejdes for eventuelt at udvide afgrænsningen for at sikre efterskolen udvidelsesmuligheder (det skraverede areal). For at sikre de rekreative- og naturmæssige kvaliteter omkring landsbyen bevares og forstærkes er der i Kommuneplan 2013 peget på mulige skovrejsningsarealer omkring Vestbirk (de gul/grønne arealer, mens de eksisterende skove er grønne).

tere muligheder for reetablering af Gudenåens løb i gruppen af interessenter.

Stier

Østbirk's boligområder har gode interne stier og Bryrupbanen binder byen sammen. En bedre sammenhæng mellem de enkelte områder ville gøre stisystemerne bedre og mere attraktive at benytte. Dette vil samtidig have en positiv indvirkning på trafiksikkerheden i byen. I dag har Østbirk Bryrupbanen, som sikre bløde trafikanter direkte adgang til det omkringliggende landskab. Stien kaldes blandt borgerne "frem og tilbage stien" (se side 36 - 37 for kort med stierne). Stiens forløb gennem byen, skal fremhæves som en grøn historisk passage gennem byen til glæde for skolebørn, borgere og cykelturister. En markering af de gamle overskæringer kunne bruges som et aktiv og skæv hilsen til de historiske rødder. Som supplement til dette kunne der etableres stisløjfer,

så der er mulighed for andet end "frem og tilbage" turer.

Stiforslag fra borgerne

- Fortov på Storegade ønskes forlænget ud til Stenager. Fortovet stopper i dag ved Østbirk Hallen. Her opleves en del tung trafik fra industriområdet, så etableringen af stier her vil samtidig skabe større tryghed for borgerne på Stenager på vej til skole eller idrætsanlæg.

- Der ønskes etableres en sti fra Nordre Ringvej over til Nybakken. Dette vil være en naturlig forlængelse af stisystemet fra Højageren til Østbirk Skole og Idrætsanlæg. Det vil skabe en sammenhæng for borgerne på Nybakken og gøre det mere attraktivt at slå sig ned i dette område.

- Cykelsti fra rundkørslen ved Sattrupvej og ind til Østbirk. Rundkørslen har en cykelsti der munder ud i kørebanen. Det vil være naturligt at etablere cykelsti frem til sportspladsen.

- Tunnellen nedenfor Børnehuset er aldrig blevet forbundet med de øvrige stisystemer i Østbirk, dette skal sikres, her kunne endvidere arbejdes med en forlængelse af sti til skovområdet.

- Der bør etableres belysning på Bryrupbanestien frem til den nye udstykning ved Nybakken.

- Stien fra Præstemarken burde forlænges til Granhøjen.

- Der kan etableres en natursti og en hundeskov i området omkring Sudkær.

- Der bør skabes stiforbindelse til Fyel Mose fra Østbirk.

- Direkte cykelforbindelse på strækningen Østbirk-Horsens.

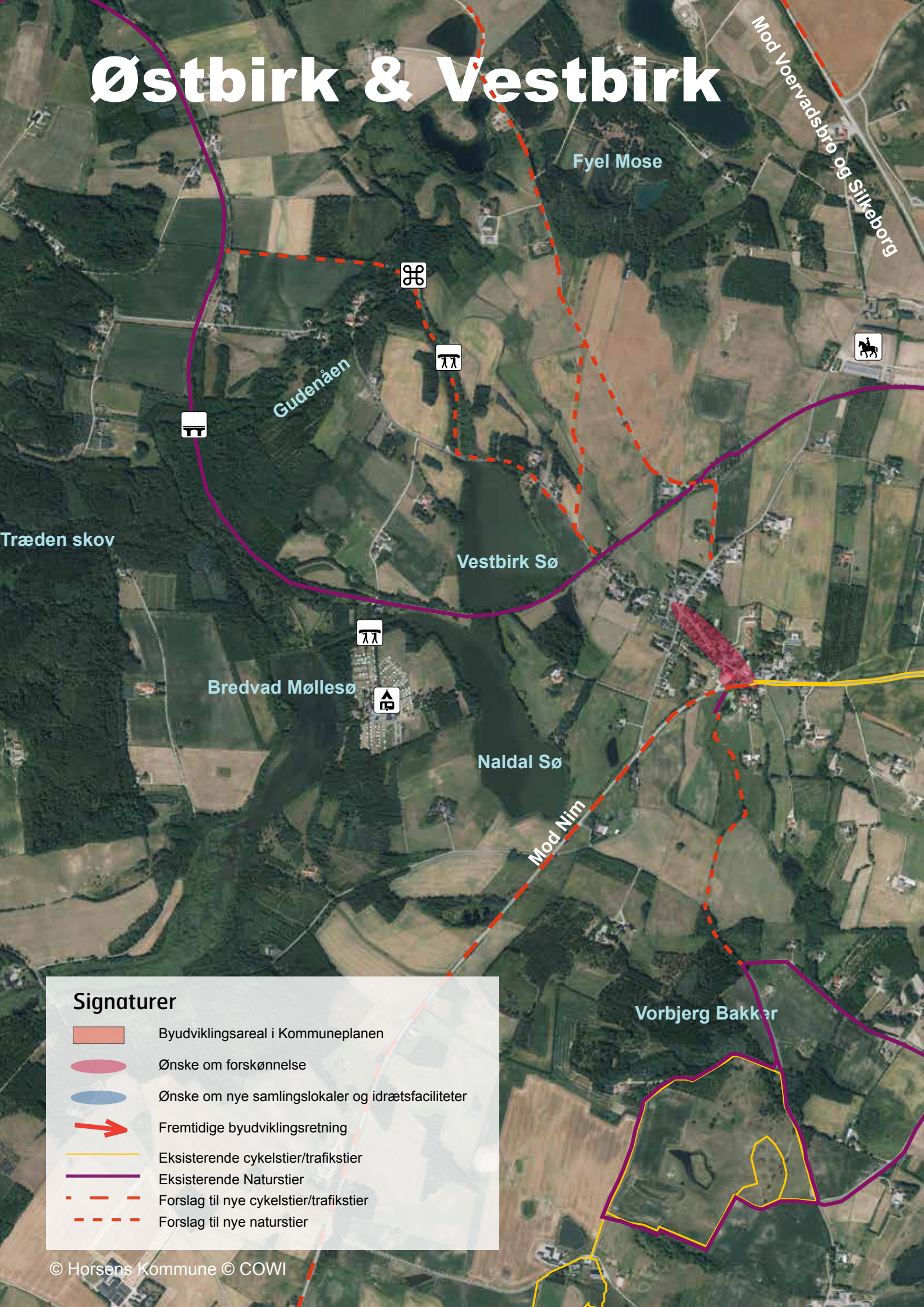
- Reetablering af sti mellem Søvejen og Birkenæs.

- Etablering af sti fra Kraftværket til Bryrupbanestien.

- Der ønskes etableret stier langs det gamle Gudenåløb, Fyel Mose og langs vestsiden af Vestbirk sø, vil det blive muligt, at gå, løbe eller cykle mange forskellige, varierede og smukke ture, til glæde for både lokale og for områdets turister.

- Der arbejdes aktivt i lokalområdet med overvejelser om etableringen et lokalt stisystem langs Gudenåen, som en del af et stort stisystem omkring Gudenåen helt op til Randers fjord.

Østbirk & Vestbirk

Signaturer

- Byudviklingsareal i Kommuneplanen
- Ønske om forskønnelse
- Ønske om nye samlingslokaler og idrætsfaciliteter
- Fremtidige byudviklingsretning
- Eksisterende cykelstier/trafikstier
- Eksisterende Naturstier
- Forslag til nye cykelstier/trafikstier
- Forslag til nye naturstier

Mod Yding og Skanderborg

Møgelbjerg

Nørreskov

Birkholm

Vesterskov

Mod Horsens

Busholdeplads og vednedeplads ved den gamle station i Østbirk er den kollektive trafiks knudepunkt i området.

Kollektiv trafik

I Østbirk og omegn er der et ønske fra borgerne om et bedre offentligt transportsystem. I dag oplever borgerne bl.a. at de unge mennesker på ungdomsuddannelserne bruger lang tid på at komme til Horsens. Desuden er det vanskeligt at komme fra Østbirk til Skanderborg. Ruten, der betjener Skanderborg hører under regionen, så udviklingen af dette vil skulle ske sammen med regionen.

Hvis det tager lang tid, at komme til uddannelsesinstitutionerne, kan det måske være en barriere for, at de unge får en uddannelse, mener borgerne. Det kan muligvis også give en øget privatbilisme.

En effektiv kollektiv trafik vil påvirke Østbirk og omegn i en positiv retning. Efter arbejdsgruppens overbevisning vil det også medføre:

- øget tilfredshed for borgere som er bosat i oplandet,
- mindre trafik på vejene,
- mindre forurening og dermed en gevinst for miljøet,
- at det bliver mere attraktivt at tage uddannelse.

Borgerne i området vil arbejde for at der sikres bedre kollektive trafikforbindelser til Horsens, Skanderborg/Aarhus. Således at den kollektive trafik kan blive et godt alternativ til privat bilismen, når man bor i Østbirk/Vestbirk området.

Fra køreplansskift i sommeren 2014 er der kommet en ekstra forbindelse mellem Østbirk/Vestbirk og Voervadsbro/Voerladegård, og dermed også en ekstra mulighed for forbindelse til/fra Skanderborg/Aarhus.

Gennem samarbejdet mellem midttrafik og Horsens Kommune arbejdes der videre med at etablere en mere direkte forbindelse mellem Østbirk og Horsens.

Luftfoto af bymidten i Østbirk anno 2013.

Luftfoto af Vestbirk landsby og Vestbirk søerne anno 2013.

Horsens Kommune
Rådhusvej 4
8700 Horsens

Telefon: 76 29 29 29
Telefax: 76 29 27 42

teknikogmiljo@horsens.dk
www.horsenskommune.dk

HÖRSENS KOMMUNE
TEKNIK OG MILJØ

